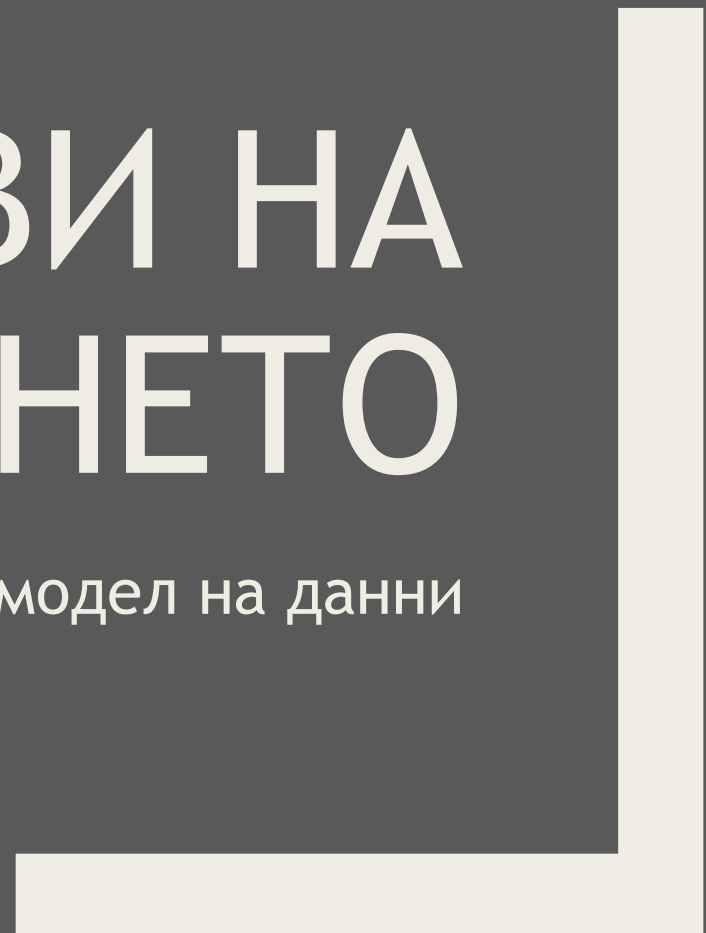

МОДЕЛИРАНЕ И АНАЛИЗ НА СОФТУЕР

Павел Кюркчиев
Ас. към ПУ „Паисий Хилендарски“
<https://github.com/pkyurkchiev>
@pkyurkchiev

ОСНОВИ НА МОДЕЛИРАНЕТО

Концептуален модел на данни

Диаграмно представяне

- Диаграмното представяне е процеса по описание на изискванията(правилата) от бизнеса посредством графични елементи. Процеса по представянето на диаграмата е част концептуалния модел.

Основни елементи: Box и Arrow

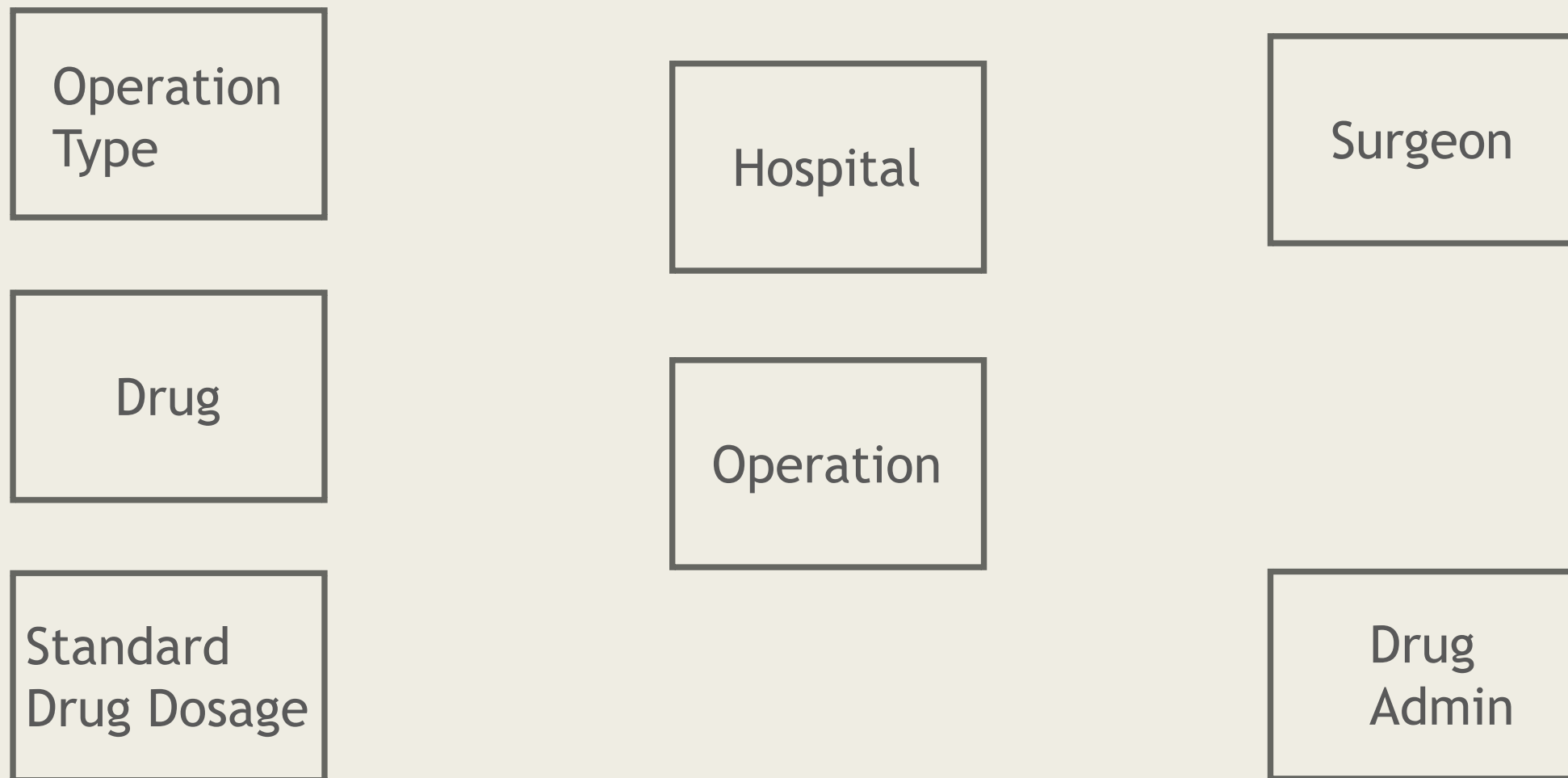
- “Box” (строго казано, правоъгълник) представлява обекти от заобикалящия ни свят.
- “Arrow” поставена между два “Box”-са, представя връзките между тях.

Описание на модел Hospital, чрез таблицы

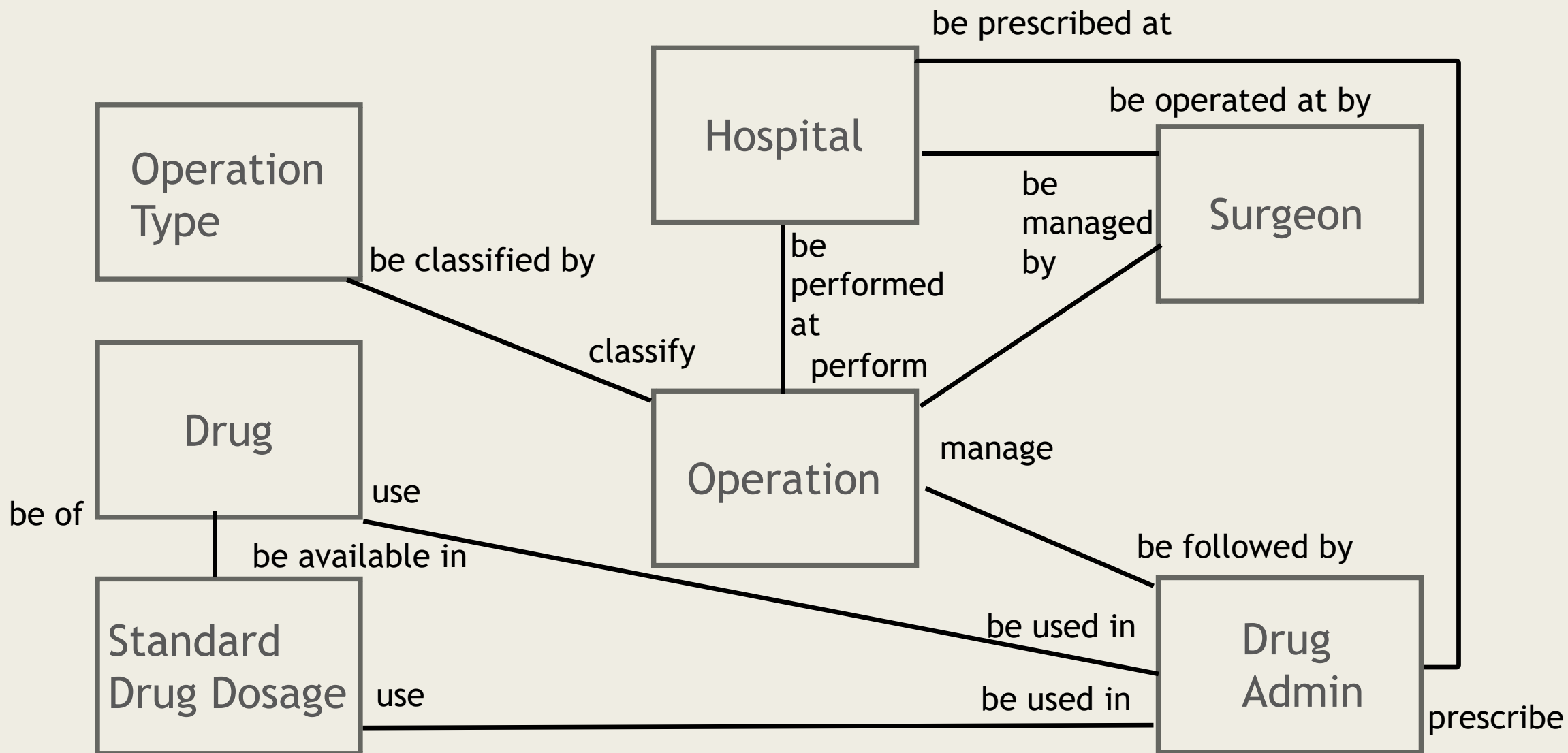
- **OPERATION** (Hospital Number*, Operation Number, Operation Code*, Surgeon Number*)
- **SURGEON** (Hospital Number*, Surgeon Number, Surgeon Specialty)
- **OPERATION TYPE** (Operation Code, Operation Name, Procedure Group)
- **HOSPITAL** (Hospital Number, Hospital Name, Hospital Category, Contact Person)

- **DRUG** (Drug Short Name, Drug Name, Manufacturer)
- **STANDARD DRUG DOSAGE** (Drug Short Name*, Size of Dose, Unit of Measure, Method of Administration, Standard Dose Cost)
- **DRUG ADMINISTRATION** (Hospital Number*, Operation Number*, Drug Short Name*, Size of Dose*, Unit of Measure*, Method of Administration*, Number of Doses)

Представяне на модел Hospital

Модел на данни Hospital + връзки

The Top-Down Approach: Entity-Relationship Modeling

Top-Down Approach

- В метод Top-Down разработката на концептуалния модел започва, чрез запознаване с проблема, задаване на въпроси свързани със средата и условията и чак след това стартира работата по модела на данни. По този начин може да бъде избегнато допълнителното нормализиране.

Entity-Relationship model(E-R model)

- Процеса по създаването на правилни класове от класове обекти, връзки и атрибути, които да удовлетворяват бизнес проблем се нарича entity-relationship modeling(E-R modeling за кратко).

Бизнес ориентирана терминология

- Entity classes - са категории от бизнес логиката; представени с кутии(box) по диаграмата; обикновено се имплементират като таблици (физически модел на данни).
- Attributes - Представят знанието за класа обект; обикновено не са показани на диаграмата и се представят като колони в таблиците (физически модел на данни).
- Relationship - са линии между два клас обекта, представляващи чужди ключове (физически модел на данни).

Нотации на представяне

- Chen`s Database Notation - най - често се използва за описване на висока абстракция (концептуален модел на данни)
- Crow`s Database Notation - използва се за представяне на имплементации (логически и физически модел на данни)
- IDEF1X Database Notation - ползва се и в двата случая
- UML Database Notation - ползва се и в двата случая

Chen`s Database Notation - концептуален модел на данни

Класове обекти (Entity Classes)

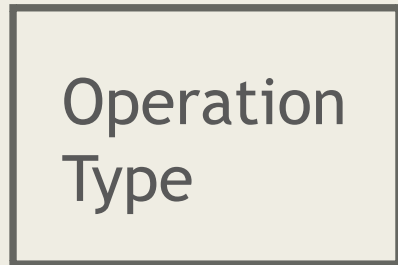
- Обектите от реалния свят представляват класове обекти (Пример: болница).
- Трябва да се прави разлика между обекти като „УМБАЛ СВ. Георги“, и класове обекти като „болница“. В практиката E-R modelers използват думата обект за клас обект и инстанция на обект в случаите, когато искат да реферират само единствена инстанция.

Типове класове обекти - концептуален модел

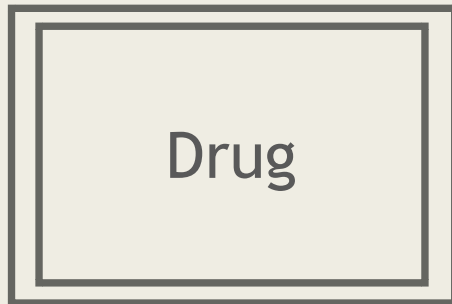
- Силени класове обекти - тези класове обекти за независими от останалите класове обекти, доста често са наричани родители. Доста често са във връзка със слаби класове обекти.
- Слаби класове обекти - тези класове обекти зависят от други класове, които допълват техния смисъл. Те нямат идентификатор.
- Асоциирани класове обекти - тези класове обекти се отнасят към няколко други класове обекти. Те съдържат и специфични атрибути носещи информация за връзките им.

Представяне на класове обекти

Силен клас обект

Слаб клас обект

Асоцииран клас обект

Клас обект именуване

- Името на класа обект трябва да е в единствено число и да се отнася до една единствена инстанция (в релационни отношения, ред) - не към цялата информация. По този начин колективните термини като файл, таблица, каталог, история и график са неподходящи.

Примери

Account вместо **Accounts**

Customer вместо **Customer File** и **Customer Table**,
или **Customer Record**

Product вместо **Product Catalog**

Historical Transaction вместо **Transaction History**

Причини за прилагане на правилата за именуване

- Consistency(съгласуваност) - това е основата на стандарта за именуване на класовете обекти.
- Communication(свързване) - класа обект е „нещо, за което искаме да пазим информация“, като например клиент а не клиентки файл.
- Generating business assertions(създаване на бизнес твърдения) - ако следваме някои прости правила за именуване на компонентите на E-R model, можем автоматично да генерираме граматически стабилни твърдения.

Връзки (Relationships)

- Представят знанието за класа обект. В модела на Hospital, линиите между различните кутии(box) могат да бъдат интерпретирани в реалния свят като връзки между класове обекти. Като пример имаме връзки между hospitals и surgeons, и между operations и drug administrations.

Представяне на връзки

Връзка

Оптимизация

- Модела трябва да бъде винаги подържан и да се избягва излишно дублиране на връзки между отделните елементи.

- Ако разгледаме обектите Hospital, Operation и Surgeon. Имаме стрелки между Hospital, Surgeon и от Surgeon към Operation.

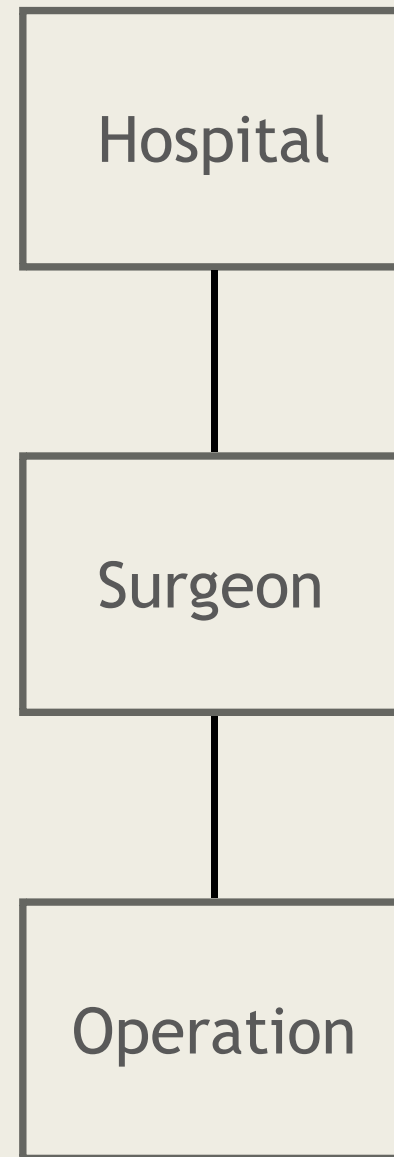
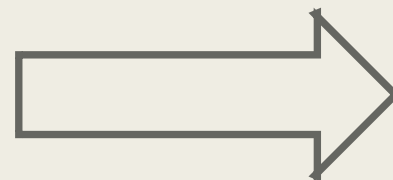
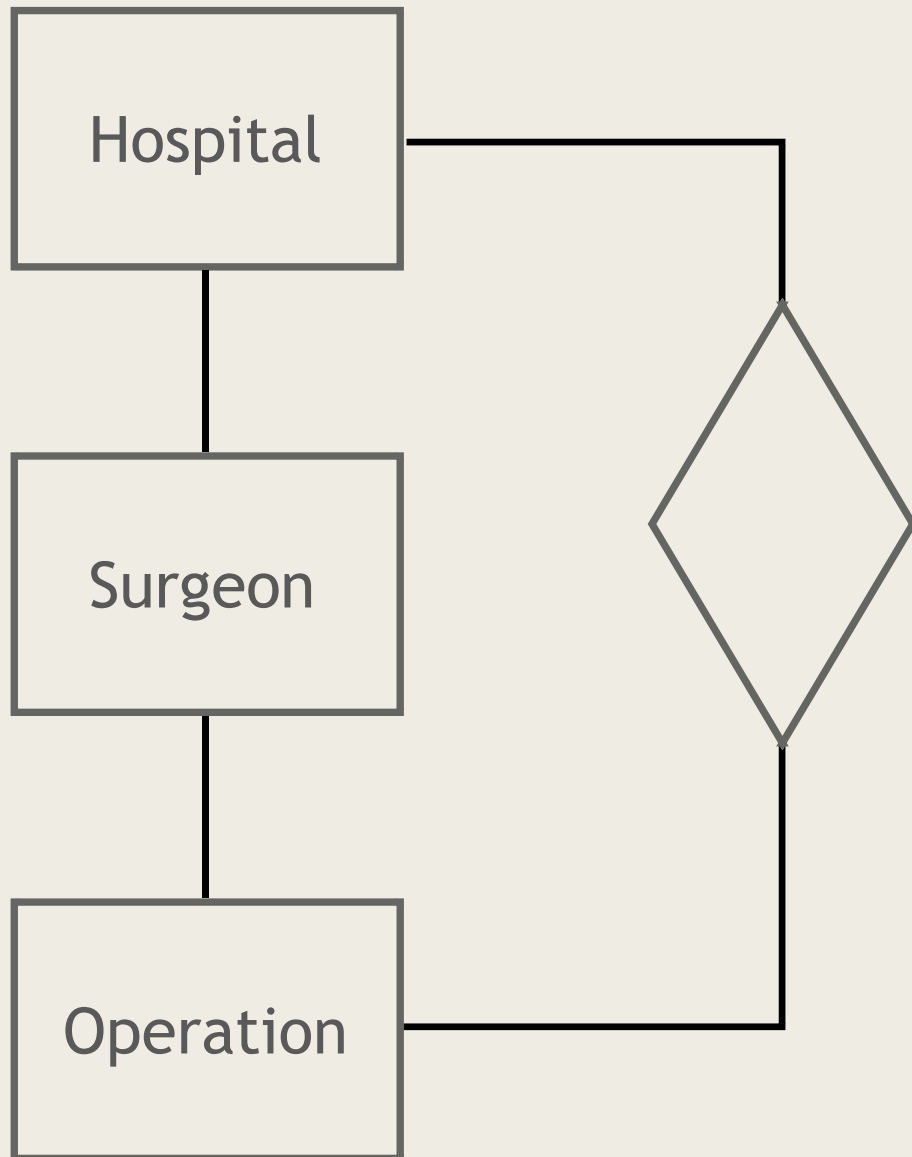
Въпроса е тази трета стрелка, давали някакво допълнително познание към бизнес модела?

Отговора е не. Връзката може да бъде остановена при анализ на модела(всяка операция трябва да бъде направена в една болница).

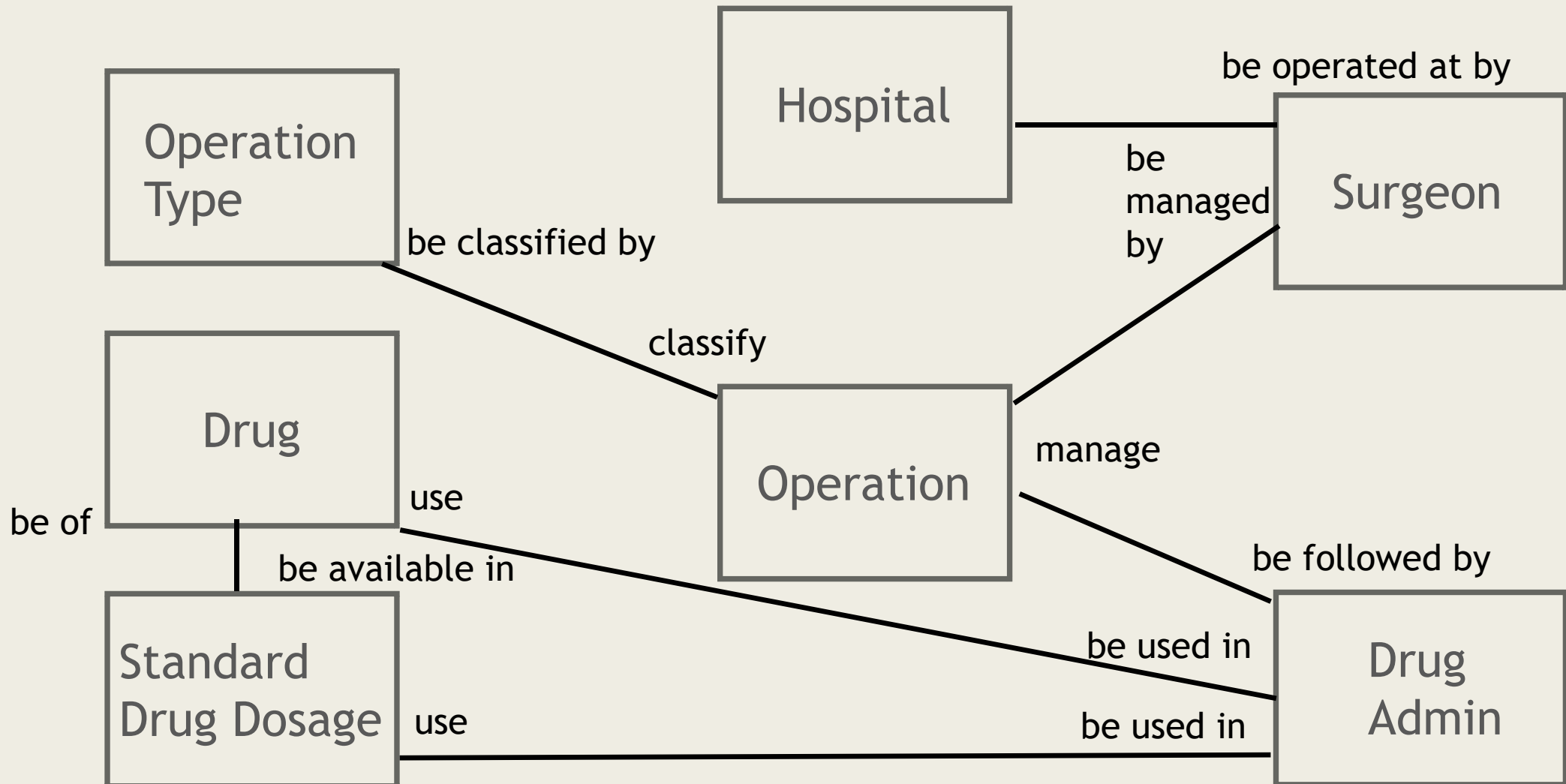
Анализ: Всяка операция трябва да бъде направена от хирург а всеки хирург работи в болница.

Оптимизация

Модел на данни - ОПТИМИЗАЦИЯ

Атрибути (Attributes)

- Атрибутите представляват отговор на въпроса „Какви данни искаме да запазим за този клас обект?“.
- Показваме само няколко атрибута на диаграмата за изясняване на смисъла на определен клас обект. Никога не се описват всички атрибути.

Типове атрибути - концептуален модел

- Обикновени атрибути (Simple attributes)
- Комбинираните атрибути (Composite attributes)
- Многостойностни атрибути (Multivalued attributes)
- Производни атрибути (Derived attributes)

Обикновени атрибути (Simple attributes)

- Обикновените атрибути са стойностите, извлечени от домейн областта на анализ; също са наричани и атрибути с единична стойност.

Пример

- Разглеждана област компания (COMPANY):

Name = {John} ; Age = {23}

Комбинирани атрибути (Composite attributes)

- Комбинираните атрибути са тези, които се състоят от йерархия на атрибути.

Пример

- Представянето на адрес (Address), където имаме Number, Street и Suburb:

Address = {59 + 'Meek Street' + 'Kingsford'}

Многостойностни атрибути (Multivalued attributes)

- Атрибутите с много стойности са атрибути, които имат набор от стойности за всяки клас обект.

Пример

- Представянето на научна степен на работник
(Degrees of an employee) :

BSc, MIT, PhD

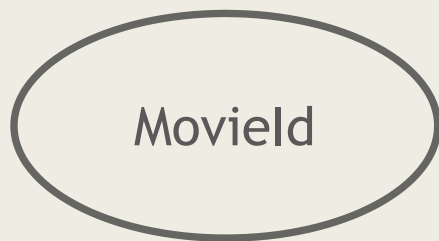
Производни атрибути (Derived attributes)

- Атрибут, чиято стойност се изчислява (получена) от други атрибути. Полученият атрибут може или не може да бъде физически съхраняван в базата данни.

Пример

- Представянето на дата на раждане(Birthdate) :
Date, Month, Year

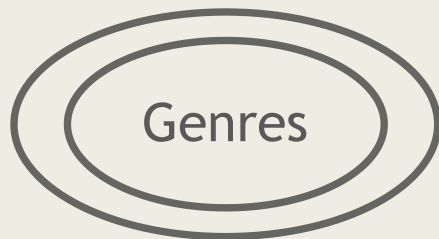
Представяне на атрибути - концептуален модел

Атрибут и комбиниран

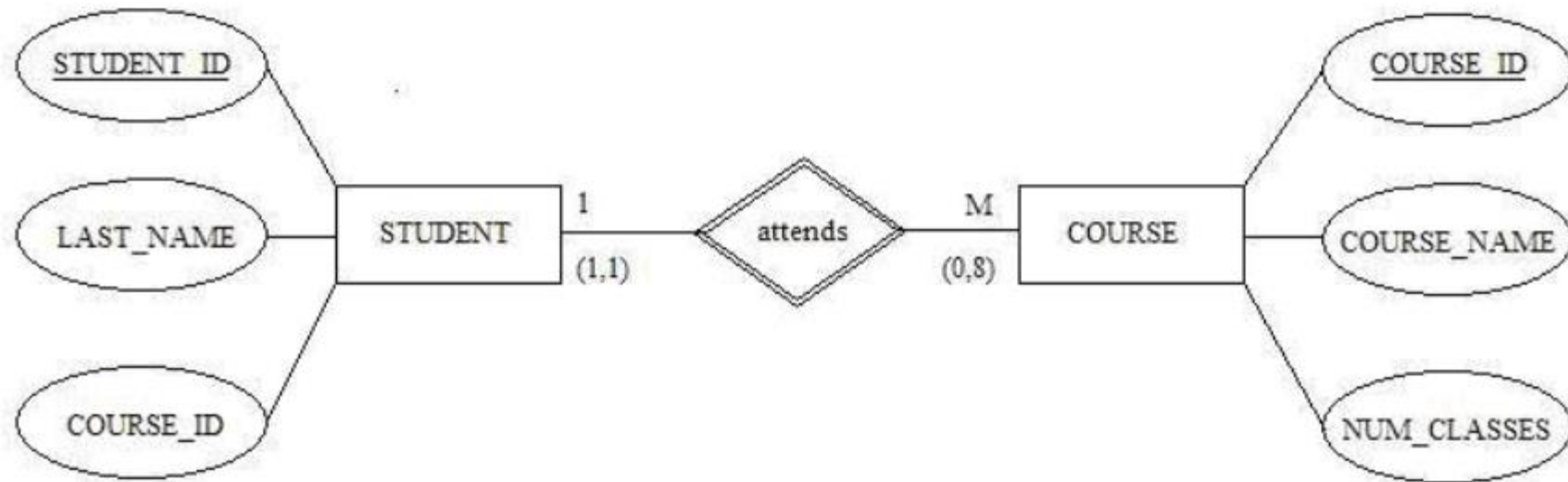

Производен атрибут

Многостойностен атрибут

Диаграма студент курс

ВЪПРОСИ ?

